

СТАНОВИЩЕ

От Доц. д-р Пламен Тодоров, дм
Катедра Пропедевтика на вътрешните болести
Медицински университет –Пловдив

Клиника по Ревматология

на дисертационен труд за придобиване на
образователна и научна степен **„ДОКТОР“**
в Област на висше образование **7. Здравеопазване и спорт**
Професионално направление **7.1. Медицина**
Научна специалност **„Вътрешни болести“**

на тема:

**„Биохимични и ехографски белези за ранно сърдечно-съдово увреждане при
пациенти със спондилоартрити“**

изготвен от д-р Мирослав Пенев Марков
редовен докторант към Катедра по пропедевтика на вътрешните болести,
Факултет по медицина при Медицински университет – Варна
с научни ръководители: доц. д-р Мария Димова-Милева, д.м. и доц. д-р Цветослав
Георгиев, д.м.

Със заповед № Р-109-426/06.10.2025 г. на Ректора на МУ – Варна съм определен за член на научното жури и на основание протокол № 1/ 09.10.2025 г. съм натоварен да подготвя становище по процедурата за придобиване на образователната и научна степен **„Доктор“**.

Кратки данни за професионалното развитие и квалификация на докторанта

Докторантът е завършил медицина в Медицински университет – Варна през 2020 г. От същата година работи в Клиниката по вътрешни болести на УМБАЛ „Св. Марина“ – Варна, където развива клинична и научна дейност в областта на ревматологията и сърдечно-съдовите заболявания. Придобил е специалност „Вътрешни болести“ и е асистент към Катедрата по пропедевтика на вътрешните болести, където участва в обучението на студенти по медицина. От 2021 г. е редовен докторант в същата катедра.

Значимост на темата

Темата на дисертационния труд е актуална и отразява съвременните насоки в интердисциплинарното изследване на ревматологичните и сърдечно-съдовите заболявания. Съществува все по-голям интерес към механизмите, чрез които хроничното възпаление ускорява атерогенезата и води до по-ранно съдово засягане при пациенти с възпалителни ставни заболявания. За мен проучването е особено значимо, защото оценява

сърдечно-съдовия риск чрез съчетаване на **биохимични и ехографски маркери**, като поставя акцент върху ролята на адхезионните молекули (ICAM-1, VCAM-1), липидния профил и параметрите на артериалната ригидност.

Подобен подход е в унисон с тенденциите в съвременната медицина и допринася за по-ранната диагностика на субклинична атеросклероза – проблем с пряко отражение върху заболяемостта и смъртността.

Структура и съдържание на дисертационния труд

Дисертационният труд е оформен съгласно изискванията на МУ – Варна, съдържа **141 страници, 30 таблици и 33 фигури**.

Авторът е формулирал ясно основната цел – оценка на ултразвуковите съдови параметри и нивата на адхезионни молекули като потенциални маркери за субклинична атеросклероза при пациенти с анкилозиращ спондилит и псориатичен артрит. **Задачите** са последователно, логично структурирани.

Литературният обзор е аналитичен и показва добро разбиране на съвременните представи за взаимовръзката между възпаление, ендотелна дисфункция и артериална ригидност. Целта и задачите са ясно формулирани, а използваните методи – адекватни на поставените научни въпроси.

Материали и методи. Изследвани са **154 участници**, разделени в три групи: пациенти с анкилозиращ спондилит, пациенти с псориатичен артрит и контролна група без възпалителни заболявания. Методологията включва клинична оценка на болестната активност (ASDAS, BASDAI, DAS28), измерване на липиден профил, изчисляване на атерогенни индекси и рискови скорове (Framingham, SCORE2), както и ехографска оценка на съдовите показатели (CMT, β -stiffness, PWV, AI, EP, AC) чрез система за echo-tracking.

Статистическата обработка е извършена чрез **SPSS v.27**, използвайки адекватен набор от тестове за сравнение и корелационен анализ. Подходът е строго научен и отговаря на изискванията за надеждност и възпроизводимост на резултатите.

Резултати и обсъждане. Авторът установява статистически значими разлики в ехографските показатели между пациентите и контролната група, като най-съществените промени се наблюдават в стойностите на **CMT, β -stiffness, PWV и EP**. Докладвана е положителна връзка между **VCAM-1** и редица показатели на атерогенност и съдова ригидност, което потвърждава ролята му като биомаркер на ендотелна дисфункция.

Дискусията е аналитична и съпоставя резултатите с утвърдени и публикувани такива. Прави впечатление задълбочеността на дискусията, което показва много добра ориентация по темата на дисертацията в съвременната научна литература. Авторът съпоставя подробно собствените резултати с тези на други автори и успява да ги интерпретира и

сравни логично и аргументирано. **Изводите** са ясно формулирани и логически следват от представените резултати.

Референции. Използваната литература включва **363 източника**, от които 362 на латиница, което свидетелства за задълбочена осведоменост на автора в актуалните научни постижения в темата на дисертацията

Приноси

1. Научно-теоретични приноси

- За първи път в България е проведено комплексно изследване на ехографски показатели за артериална ригидност и серумни нива на ICAM-1 и VCAM-1 при пациенти с анкилозиращ спондилит и псориатичен артрит.
- Определени са корелации между маркерите на ендотелна дисфункция и показателите на липиден метаболизъм, възпаление и артериална еластичност.
- Доказано е, че класическите сърдечно-съдови скорове имат ограничена прогностична стойност при хронични възпалителни заболявания.

2. Научно-приложни приноси

- Установен е потенциалът на VCAM-1 като биохимичен маркер за ранно съдово засягане.
- Изведени са диагностичните предимства на ехографските индекси β -stiffness и PWV за ранно откриване на субклинична атеросклероза.
- Резултатите имат практическо значение за подобряване на превенцията и индивидуализиране на терапията при пациенти с възпалителни ставни заболявания.

Приносите са ясно формулирани, обосновани и отговарят на критериите за оригиналност.

Критични бележки и препоръки

Бележките са по-скоро формални и не засягат научната стойност. Те имат характер на предложения, а не на критични забележки:

1. В някои части на текста се наблюдават твърде детайлни описания на статистически процедури, които могат да се обобщят по-компактно, т.е. текстът би могъл да бъде леко синтезиран за по-добра четивност
2. Би било полезно в бъдещи публикации резултатите да се представят и по заболявания и по терапевтични подгрупи, за по-ясно разграничаване на ефектите.
3. Би било полезно в бъдещи разработки да се проследи динамиката в имението на биомаркерите в отговор на провежданата терапия.

Заклучение

Представеният дисертационен труд е методологично прецизен, с висока научна и практическа стойност. Авторът демонстрира задълбочени познания в областта на вътрешните болести, ревматологията и кардиологията, както и умения за интердисциплинарен анализ на данни.

Резултатите от изследването разширяват разбирането за механизмите на ранното съдово засягане при възпалителни заболявания и създават предпоставки за бъдещи проучвания върху биомаркерите на ендотелната дисфункция.

Дисертационният труд напълно отговаря на изискванията на Закона за развитието на академичния състав и на Правилника на Медицински университет – Варна за присъждане на образователната и научна степен „Доктор“.

Предлагам на уважаемото научно жури да гласува положително за присъждане на образователната и научна степен „Доктор“.

Дата: 12.11.2025

Рецензен

Заличено на основание чл. 5,
§1, б. „В“ от Регламент (ЕС)
2016/679

Гр. Пловдив

/ Доц. д-р Пламен Тодоров, дм/